

Landstingsstyrelsens förvaltning, registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

Remissvar: Motion 2008:25 om tredjepartsinträde på el- och fjärrvärmenäten

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Förslag i motionen	2
Fjärrvärmemarknaden	3
Nuvarande regelverk samt utredningsbakgrund	3
Nuvarande status, slutsatser och Locums svar	4
Elmarknaden	5
Nuvarande regelverk.....	5
Utredningsförslag	6
Nuvarande status, slutsatser och Locums svar	7

Miljö & Teknikavdelning
Miljöchef
Saija Thacker

2008-12-23

LOC 0809-0916

Förslag i motionen

Motionen behandlar s.k. tredjepartsinträde på el- och fjärrvärmenäten och belyser de hinder som idag finns för tillträde generellt. Vidare tar motionen fasta på landstingets möjligheter att via Locum agera på dessa områden.

Motionen föreslår:

- att Stockholms LOCUM omedelbart gör ett avtal med Fortum om att få sälja överskottsvärme från landstingets fastigheter till fjärrvärmenätet
- att Stockholms läns landsting omedelbart begär att få betraktas som mindre elproducent och därmed bli berättigad att sälja överskott av el till elnätet
- att Stockholms läns landsting hemställer hos regeringen om att göra det möjligt för envar att kunna sälja överskott av el till nätet, s.k. tredjepartsinträde.

Besvarande av motionen är uppdelat på el – och fjärrvärmemarknaderna, eftersom de styrs av olika regelsystem och styrmedel.

Fjärrvärmemarknaden

Elmarknaden har en tydlig uppdelning mellan elproduktion, elnät och elförsäljning. Fjärrvärmemarknaden har idag inte samma tydliga regelverk kring hur till exempel överskottsvärme kan säljas från en befintlig kund till befintlig fjärrvärmeleverantör. Nedan beskrivs nuvarande regelverk och den utredning som lett fram till dagens fjärrvärmelag. Utifrån denna bakgrund ges svar på aktuell motion.

Nuvarande regelverk samt utredningsbakgrund

Motionen som ska besvaras har som rubrik "Motion 2008:25 om tredjepartsinträde på el- och fjärrvärmenät" vilket i fjärrvärmesammanhang egentligen inte finns reglerat i nuvarande lagstiftning utan endast möjliggörs utifrån förhandling mellan parterna.

Tredjepartstillträde som företeelse är i allmänhet inte entydigt definierat. I fjärrvärmeutredningens betänkande (SOU2005:33) redovisas en karta över hur omfattande ett tredjepartstillträde kan utformas med avseende på grad av reglering och öppenhet.

Fjärrvärmelagen, som infördes den 1 juli 2008 och reglerar dagens förhållanden mellan parter på fjärrvärmemarknaden, har följande text som behandlar ämnet "Förhandling om tillträde till rörledning":

37 § Om ett fjärrvärmeföretag får en begäran om tillträde till rörledningarna från någon som vill sälja värme till fjärrvärmeverksamheten eller använda ledningarna för distribution av värme, ska fjärrvärmeföretaget förhandla om tillträde med den som gjort begäran. Skyldigheten att förhandla innebär att fjärrvärmeföretaget ska försöka komma överens om ett tillträde med den som begärt det.

Om någon överenskommelse inte kan träffas om tillträde, ska fjärrvärmeföretaget ange skälen för att tillträde inte medges.

I samband med att fjärrvärmelagen trädde i kraft inrättade regeringen Fjärrvärmenämnden som arbetar med medlingsfrågor om fjärrvärme. Nämnden som är en självständig organisatorisk enhet inom Energimyndigheten har till uppgift att vara en medlingsfunktion vid förhandlingar mellan fjärrvärmeföretag och fjärrvärmekunder om villkor för fjärrvärme enligt fjärrvärmelagen (2008:263). Nämnden ska även medla vid förhandlingar mellan fjärrvärmeföretag och de som vill få tillträde till fjärrvärmeledningar.

Miljö & Teknikavdelning
Miljöchef
Saija Thacker

2008-12-23

LOC 0809-0916

Sammantaget finns det således en skyldighet för fjärrvärmeföretagen att förhandla men det finns inga sanktioner eller andra åtgärder om medlingen inte leder till en uppgörelse.

När regeringen presenterade sin proposition om en fjärrvärmelag den 14 februari 2008 aviserades också om en fortsatt och fördjupad utredning av tredjepartstillträde. Även Energimyndigheten bedömer att frågan om tredjepartstillträden inte är helt genomlyst och att en fördjupad utredning är relevant.

Direktivet till en sådan utredning är under utformande och kommer sannolikt att offentliggöras under innevarande vinter.

Nuvarande status, slutsatser och Locums svar

Landstinget köper idag via Locum totalt ca 230 GWh fjärrvärme och har knappt 150 fjärrvärmeabonnemang. Den värmemängd som idag är möjlig att återvinna har egentligen ett begränsat värde att leverera till fjärrvärmenätet då det inte rör sig om en prima leverans, det vill säga att rätt temperatur för direkt leverans kan erhållas. Den värmeenergi som kan tillvaratas används istället i så hög grad som möjligt i interna värmeåtervinningssystem.

Framtida tekniska möjligheter och synergier inom energisystemet (värme, kyla och el) i landstingets lokaler kan göra det intressant att även kunna leverera olika energiformer in på det publika nätet. En av dessa energiformer kan vara värme.

Slutsatsen är att nuvarande lagstiftning ger möjlighet att påkalla förhandling om och när det finns en värmeleverans som bedöms som intressant med avseende på ekonomi och miljövärden. I praktiken är det emellertid fjärrvärmeleverantören som sätter villkoren för detta.

Mot denna bakgrund är Locums bedömning att motionens att – sats:

- att Stockholms LOCUM omedelbart gör ett avtal med Fortum om att få sälja överskottsvärme från landstingets fastigheter till fjärrvärmenätet

inte i nuläget kräver några speciella aktioner. Däremot finns det självklart anledning att nogsamt följa teknikutvecklingen avseende energianvändning och energiproduktion tillsammans med ev. framtida utformning av regelverket.

Elmarknaden

Nuvarande regelverk

För att kunna använda el eller producera el krävs i formell mening två avtal:

- Elhandelsavtal
- Nätavtal

När det gäller elhandelsavtal finns sedan år 1996 en konkurrensutsatt elmarknad, som innebär att kunder och elproducenter fritt kan avtala om elleveranser resp. elproduktion. Ellagen (SFS1997:857) utgör det lagliga ramverket för såväl elhandel som elnätverksamhet. För att bedriva elnätverksamhet krävs koncessioner av nätägaren. För fjärrvärmeverksamhet finns ej något sådant krav om koncessioner i Sverige. Norge däremot har valt att införa koncessioner även för fjärrvärmeverksamhet.

På det lokala planet finns inom elområdet s.k. områdeskoncessioner. Den nätägare som innehar en sådan områdeskoncession är ”skyldig att på skäliga villkor ansluta en elektrisk anläggning inom området”. Med ”elektrisk anläggning avses såväl förbrukande anläggningar som elproducerande anläggningar”. Generellt gäller för elproducerande anläggningar (3 kap. 14§ i ellagen) att:

”Kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos en elproducent skall av nätkoncessionshavaren debiteras elproducenten. Detta gäller inte de elproducenter som avses i 4 kap. 10 §.”

I 4 kap. 10 § i nuvarande ellag behandlas nättarifferna för små elproducerande anläggningar under 1500 kW genom följande skrivning:
”En innehavare av en produktionsanläggning som kan leverera en effekt om högst 1500 kilowatt ska för överföring av el betala endast den del av avgiften enligt nättariffen som motsvarar den årliga kostnaden för mätning, beräkning och rapportering på nätkoncessionshavarens nät. Innehavaren skall dessutom betala engångsavgift för anslutning.”

En elproducent har vidare rätt till ersättning för den ”nätnytta”, som elproduktionsanläggningen gör (3 kap. 15§ i ellagen).

Utredningsförslag

Villkoren för att ansluta förnybar elproduktion har behandlats av den statliga utredningen SOU 2008: 13, "Bättre kontakt via nätet - om anslutning av förnybar elproduktion" ledd av prof. Lennart Söder. I sammanfattning föreslår utredningen när det gäller **tarifferna** att:

"Utredningen föreslår att den nuvarande reducerade nätavgiften för mindre elproduktionsanläggningar enligt ellagen 4 kap 10 § tas bort och ersätts med en begränsad avgift för överföring av el för all ny elproduktion som uppfyller förutsättningarna för att tilldelas elcertifikat. Avgiften för överföring av el för dessa begränsas till maximalt 3 öre per kWh plus fast kostnad för den årliga kostnaden för mätning, beräkning och rapportering på koncessionshavarens nät, under 10 år. I de fall ordinarie tariff överskrider 3 öre per kWh återgår tariffen till ordinarie nivå efter 10 år från idrifttagande. Nättariffen fastställs av nätföretaget. Den ska enligt lagen vara skälig och det är Energimarknadsinspektionens uppgift att övervaka att den är det. Begränsningen avser avgiften för överföring av el exklusive nätnyttoersättning."

Utredningen föreslår också **förenklningar av mätningen** för mindre produktionsanläggningar genom:

"att det i ellagen (1997:857) införs ett undantag så att produktionsanläggningar som är anslutna till lågspänning med en säkringsnivå om högst 63 ampere inte behöver mätas och rapporteras över tiden. För dessa anläggningar ska schablonmetod tillämpas vid mätning och rapportering. Elproducenten har dock rätt att kräva timvis mätning och rapportering men då har nätägaren rätt att ta betalt för detta. För den som är elanvändare på årsbasis, men samtidig elproducent ska endast en abonnemangsavgift debiteras. Den av nettokonsumtionen respektive nettoproduktionen som uppnår högst effekt på årsbasis bestämmer vilken abonnemangsnivå som ska gälla."

Anläggningar som kräver mindre än 63 A mätarsäkring har en max. effekt på ca 44 kW. Vidare föreslår utredningen **förenkning i elcertifikattilldelningen** för dessa små anläggningar, som innebär att de kan få elcertifikat utan nuvarande krav på komplicerad rapportering och timmätning.

Miljö & Teknikavdelning
Miljöchef
Saija Thacker

2008-12-23

LOC 0809-0916

Utredningens syfte (och bedömning) är därmed att få till en så samhällsekonomisk utbyggnad av den förnybara elproduktionen som möjligt.

Nuvarande status, slutsatser och Locums svar

Den ovan omtalade utredningen är överlämnad till Näringsdepartementet i februari 2008. På Näringsdepartementet pågår en närmare analys av utredningens förslag. Vissa av utredningens förslag ang. koncessionsfrågor har redan verkställts. Regeringen fattade i november 2008 beslut om att möjliggöra för att det interna nätet i en vindkraftspark ska kunna byggas utan krav på nätkoncession, som ett led i arbetet med att öka utbyggnaden av förnybar energi.

Underhandkontakter med tjänstemän på Näringsdepartementet har givit vid handen att det krävs ytterligare analyser av de frågor som är förknippade med förenklingen av mätning, elcertifikatsystemet och därmed tillhörande skattefrågor. Enligt uppgift planeras en proposition under första kvartalet 2009.

Inriktningen för utredningen och de pågående analyserna inom departementet är att regelförenklingen är kopplad till anläggningarnas tekniska utförande och storlek (exempelvis mindre än 63 A). Däremot finns det inga andra kriterier och krav på själva ägaren av elproduktionsanläggningarna som skulle inkludera eller exkludera möjligheterna att få ta del av förenklingarna och kostnadsreduktionerna för små elproduktionsanläggningar.

Slutsatsen är då; Givet att det kommer en lag för små elproduktionsanläggningar, som förenklar och sänker kostnaden för sådana anläggningar, så får alla aktörer ta del av dessa "favörer". Det betyder då att alla fysiska personer (privatpersoner) och alla juridiska personer (offentliga organ, privata företag etc.) kan investera i små elproducerande anläggningar och omfattas av de nya reglerna. Mot denna bakgrund är Locums bedömning att motionens att – satsar:

- att Stockholms läns landsting omedelbart begär att få betraktas som mindre elproducent och därmed bli berättigad att sälja överskott av el till elnätet
- att Stockholms läns landsting hemställer hos regeringen om att göra det möjligt för envar att kunna sälja överskott av el till nätet, s.k. tredjepartsinträde.

Miljö & Teknikavdelning
Miljöchef
Saija Thacker

2008-12-23

LOC 0809-0916

inte i nuläget kräver några speciella aktioner gentemot statliga myndigheter eller regeringen från Stockholms läns landsting. Däremot finns det självklart anledning att nogsamt följa utvecklingen av regelverket och planera för en egen förnybar elproduktion, där det finns gynnsamma yttre förutsättningar.

Saija Thacker
Miljöchef